

Úřad práce ČR

Praha, 9. 12. 2021

Nový rok přinese změny v oblasti pěstounské péče

Úřad práce ČR

Generální ředitelství

Dobrovského 1278/25

170 00 PRAHA 7

Tel.: 950 180 111

Od 1. ledna 2022 dochází v oblasti dávek pěstounské péče k významným změnám, a to na základě novely zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSPOD“), provedené zákonem č. 363/2021 Sb. Nová právní úprava mimo jiné upravuje dávky pěstounské péče a zároveň přináší dvě nové dávky - zaopatřovací příspěvky. Ty jsou určeny mladým dospělým, kteří se osamostatňují a odcházejí z náhradní rodinné péče či ústavních zařízení. Cílem těchto opatření je větší podpora náhradní rodinné péče a mladých dospělých odcházejících z ústavní výchovy.

Novela zákona řeší nejen dávky pěstounské péče, ale i péči o děti vyžadující okamžitou pomoc. Zároveň výrazně omezuje umisťování dětí ve věku do 4 let do pobytových zařízení, především do kojeneckých ústavů. Nově tedy bude existovat celkem **5 dávek pěstounské péče** (Odměna pěstouna, Příspěvek při pěstounské péči, Příspěvek na úhradu potřeb dítěte a dále jednorázový Příspěvek při převzetí dítěte a Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla) a **dvě nové dávky – zaopatřovací příspěvky** (Zaopatřovací příspěvek opakující se a Zaopatřovací příspěvek jednorázový). **Žádosti o příspěvek při pěstounské péči a zaopatřovací příspěvky je možné podávat až po 1. 1. 2022.** Od zhruba poloviny listopadu letošního roku informuje ÚP ČR všechny pěstouny pobírající stávající dávku - odměnu pěstouna prostřednictvím adresného informativního dopisu, který shrnuje všechny zásadní změny.

„Úřad práce ČR se na změny v rámci této agendy velmi pečlivě připravoval. Jde o významnou pomoc nejen pěstounům, ale především dětem, kteří nemají to štěstí, že mohou vyrůstat v biologické rodině. Pokud dítě nemá rodiče, nebo ti o něj nejeví zájem, je nejlepším řešením náhradní rodinná péče. Jedním z jejich důležitých aspektů je hmotné zabezpečení ze strany státu,“ shrnuje generální ředitel ÚP ČR Viktor Najmon.

Dávka pěstounské péče – odměna pěstouna

Tato opakující se dávka se týká všech pěstounů poskytujících dítěti zprostředkovanou pěstounskou péči. Tedy pečují buď dlouhodobě o dítě, jemuž byli

TISKOVÁ ZPRÁVA

Úřad práce ČR

vybráni jako vhodní pěstouni nebo mají dítě v pěstounské péči na přechodnou dobu. V případě manželů náleží odměna pěstouna pouze jednomu z nich. V některých případech si manželé nebo společní poručníci, kteří mají svěřeny děti do péče, mohou společně požádat každý o polovinu dávky. Pěstounská péče končí nejpozději v 18 letech dítěte. Může být také zrušena, a to jen rozhodnutím soudu. Nárok na odměnu pěstouna vzniká v případě zprostředkované pěstounské péče.

Výše odměny pěstouna se odvíjí od násobku minimální mzdy, počtu svěřených dětí a také jejich zdravotního stavu. Pěstounům vyplácí Úřad práce ČR peníze jen po dobu osobní péče o svěřené dítě. Při pobírání odměny pěstouna může její příjemce pracovat. Tato dávka se ale považuje za příjem ze závislé činnosti. Pokud má tedy pěstoun současně i jiného zaměstnavatele, musí počítat s tím, že si bude sám podávat daňové přiznání. Podrobněji na <https://www.uradprace.cz/web/cz/odmena-pestouna>.

Dávka pěstounské péče - příspěvek při pěstounské péči

Nárok na tuto opakující se dávku pěstounské péče vzniká v případě nezprostředkované pěstounské péče. Tedy tehdy, pokud o dítě osobně pečuje osoba příbuzná nebo blízká. Například prarodiče, tety, strýcové, zletilí sourozenci apod. Týká se i případů, kdy si pěstoun sám dítě vybere, protože se už navzájem znají, a požádá o jeho svěřením do své pěstounské péče, třeba v rámci širší rodiny nebo komunity.

Výše dávky se odvíjí od násobku životního minima jednotlivce v závislosti na počtu svěřených dětí a jejich zdravotním stavu. Ovlivňuje ji také to, kdo o svěřené dítě nebo děti pečuje. Stanoví se tedy individuálně. V případě prarodičů a praprarodičů je násobek nižší.

Tato **dávka nepodléhá odvodům na sociální a zdravotní pojištění a dani z příjmů.** Jedná se o klasickou sociální dávku. V praxi to tedy znamená, že pěstoun není z titulu pobírání příspěvku při pěstounské péči zdravotně a sociálně pojištěn. Musí si tyto odvody zajistit jinak, jako zaměstnanec, OSVČ apod. Pokud si člověk není jistý, jestli je zdravotně a sociálně pojištěn, může si tuto skutečnost ověřit u jeho doprovázející organizace či příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Jestliže dítě žije trvale v ústavním zařízení, například v dětském domově, nebo v osobní péči jiné osoby, která nenahrazuje pěstounskou péči, nárok na příspěvek nevzniká, stejně jako nevzniká nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Více na <https://www.uradprace.cz/web/cz/prispevek-pri-pestounske-peci>.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Úřad práce ČR

Dávka pěstounské péče - příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Prostřednictvím této opakovaně vyplácené dávky pomáhá stát pěstounům pokrýt výdaje spojené s péčí o dítě. Tedy např. na nákup oblečení, obuvi, osobních potřeb nebo třeba školních pomůcek.

Nárok na dávku má nezletilé nezaopatřené dítě svěřené do pěstounské péče. U dětí, které jsou svěřeny do pěstounské péče zůstává nárok na dávku zachován i po dosažení zletilosti, nejdéle však do 26 let věku, pokud trvale žijí a podílí se na úhradě svých potřeb s bývalým pěstounem nebo poručníkem. Nárok na tuto dávku mají také děti, o které nemůže pečovat žádný z rodičů ani poručník a soud ho svěřil do osobní péče jiné osobě. Jde tedy o tzv. „svěřenectví“. V tomto případě se výše přiznané dávky sníží o soudem stanovené výživné a případný důchod z důchodového pojištění. Nárok na dávku má dítě v tomto případě maximálně do 18 let věku.

Výše dávky se odvíjí od věku dítěte. Ovlivňuje ji také případné zdravotní postižení svěřeného dítěte a stupeň jeho závislosti na pomoci jiné fyzické osoby. Jinak řečeno – s vyšším věkem a těžším zdravotním postižením adekvátně roste i měsíční částka. Jestliže dítě pobírá invalidní důchod I. či II. stupně nebo sirotčí důchod, náleží mu příspěvek na úhradu potřeb dítěte, pouze tehdy, pokud důchod nepřevyšuje příspěvek. Úřad práce ČR pak vyplácí rozdíl mezi příspěvkem a důchodem.

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte nemůže ÚP ČR poskytnout tehdy, je-li dítě příjemcem invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně, nebo tehdy, když žije v ústavním zařízení, např. v dětském domově, či o něj osobně pečuje jiná osoba, než které soud dítě svěřil do péče. Další informace jsou k dispozici na <https://www.uradprace.cz/web/cz/prispevek-na-uhradu-potreb-ditete>.

Příspěvek při převzetí dítěte

V momentě, kdy pěstoun převezme dítě do své péče, je třeba pořídit mu například oblečení, obuv nebo další předměty osobní spotřeby. Právě takové situace pomáhá řešit tato dávka. Nárok na ni má osoba pečující. Příspěvek je pak možné poskytnout nejdříve ode dne, kdy osoba pečující převzala dítě do své osobní péče. Jeho **výše se odvíjí od věku dítěte a pohybuje se od 8 do 10 tisíc korun.** Výše dávky pro pěstouny, kteří převzali dítě do pěstounské péče na přechodnou

TISKOVÁ ZPRÁVA

Úřad práce ČR

dobu může činit **maximálně 40 000 Kč v období posledních 12 kalendářních měsíců přede dnem podání žádosti o tento příspěvek**. Pokud tedy pěstoun na přechodnou dobu převezme postupně více dětí do péče, na každé z nich dostane tento příspěvek ve výši odpovídající věku daného dítěte. V součtu však maximálně 40 tisíc korun během jednoho roku. ÚP ČR může dávku poskytnout stejné osobě pečující na stejné dítě pouze jednou. Podrobněji na <https://www.uradprace.cz/web/cz/jednorazove-davky-pestounske-pece>.

Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Nárok na dávku má pěstoun, který pečuje minimálně o 3 děti nebo má nárok na odměnu pěstouna z důvodu péče o 3 děti, pokud zakoupil osobní motorové vozidlo nebo zajistil jeho nezbytnou celkovou opravu. Podmínkou je, že tento automobil nepoužívá pro výdělečnou činnost. **Výše příspěvku činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na jeho opravy**, maximálně však 100 tisíc korun. Součet těchto příspěvků poskytnutých pěstounovi nesmí za posledních 10 kalendářních let přede dnem podání žádosti přesáhnout 200 tis. Kč. Více na <https://www.uradprace.cz/web/cz/jednorazove-davky-pestounske-pece>.

Zaopatřovací příspěvek opakující se

Dávka je určena pro mladé dospělé odcházející z ústavních zařízení a mladé dospělé odcházející z náhradní rodinné péče (pěstounské péče, poručenství apod.). Jejím prostřednictvím pomáhá stát pokrýt výdaje mladého dospělého na jeho potřeby po osamostatnění se. Tedy např. na úhradu nákladů na bydlení, na nákup oblečení, obuvi, osobních potřeb nebo třeba školních potřeb. Aby měl mladý dospělý nárok na zaopatřovací příspěvek opakující se, musí strávit před nabytím plné svéprávnosti alespoň 1 rok ve zprostředkované pěstounské péči – tedy u pěstounů, se kterými nemá příbuzenský nebo blízký vztah, nebo v nařízené ústavní výchově – např. v dětském domově či jiném zařízení, nebo žít alespoň 3 roky v nezprostředkované pěstounské péči, kdy o něj osobně pečují například prarodiče, tety, strýcové apod. Dále musí být nezaopatřený, nesmí být pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, který dosud nebyl zahlazen, má vypracovaný individuální plán a poskytuje součinnost při jeho vyhodnocování a aktualizaci sociálnímu pracovníkovi – sociálnímu kurátorovi obce, jehož cílem je připravit mladého dospělého co nejlépe na samostatný život.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Úřad práce ČR

Po přechodné období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2027 si mladý dospělý při splnění podmínek daných zákonem může vybrat, zda bude pobírat příspěvek na úhradu potřeb dítěte a zároveň jeho bývalý pěstoun odměnu pěstouna nebo příspěvek při pěstounské péči či zda mladý dospělý bude pobírat zaopatřovací příspěvek opakující se.

Měsíční výše dávky činí 15 tisíc korun. Jestliže mladý dospělý pobírá důchod, např. sirotčí nebo invalidní, může mu Úřad práce ČR přiznat zaopatřovací příspěvek opakující se jen tehdy, pokud bude vyšší než vyplácený důchod. Výše dávky pak bude činit rozdíl mezi příspěvkem a důchodem. Více na <https://www.uradprace.cz/web/cz/zaopatrovaci-prispevek-opakujici-se>.

Zaopatřovací příspěvek jednorázový

V době, kdy se mladí dospělí osamostatňují a potřebují finanční pomoc při startu do nového života, jim stát pomáhá prostřednictvím jednorázového zaopatřovacího příspěvku. Dávka se týká těch, kteří vyrůstali v náhradní rodinné péči, tedy u pěstounů, poručníků apod., nebo v ústavním zařízení, například v dětském domově. **Výše jednorázové dávky činí 25 tisíc korun** a nárok na ni vzniká po nabytí plné svéprávnosti. ÚP ČR příspěvek poskytuje mladým dospělým při odchodu z náhradní rodinné nebo z ústavní péče, pokud přestanou splňovat podmínku nezaopatřenosti. To znamená, že už ukončili povinnou školní docházku, nepokračují v dalším studiu a není jim více než 26 let. Prostřednictvím jednorázového zaopatřovacího příspěvku pomáhá stát pokrýt výdaje mladého dospělého například na úhradu nákladů na bydlení, nákup oblečení, obuvi, osobních potřeb nebo třeba školních potřeb.

Zaopatřovací příspěvek jednorázový nahrazuje dávku pěstounské péče příspěvek při ukončení pěstounské péče, která je od 1. 1. 2022 zrušena. Pokud na ni ale vznikl nárok před 1. lednem 2022, může o ni mladý dospělý požádat až 1 rok zpětně. Podrobněji na <https://www.uradprace.cz/web/cz/zaopatrovaci-prispevek-jednorazovy>.

Žádosti je možné podávat na příslušném kontaktním pracovišti ÚP ČR podle místa trvalého pobytu žadatele, tedy pěstouna nebo mladého dospělého, a to elektronicky (datovou schránkou nebo e-mailem s uznávaným elektronickým podpisem), zaslat poštou (s vlastnoručním podpisem) nebo osobně na podatelně kontaktního pracoviště ÚP ČR. Formuláře jsou k dispozici na

TISKOVÁ ZPRÁVA

Úřad práce ČR

<https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare#socialne-pravni-ochrana-deti>. Podrobnosti k jednotlivým dávkám jsou uvedeny na webových stránkách ÚP ČR – <https://www.uradprace.cz/web/cz/davky-pestounske-pece-a-zaopatrovaci-prispevky1>. Zájemci se dozvědí potřebné informace také ve videospotech a zjednodušených letácích na <https://www.uradprace.cz/web/cz/nepojistne-socialni-davky-letaky>. V případě potřeby se klienti mohou obracet též na Call centrum Úřadu práce ČR (bezplatná linka 800 77 99 00, callcentrum@uradprace.cz).

Kateřina Beránková, tisková mluvčí ÚP ČR